

DOCUMENT EN SUPORT DE LES ZONES DE MUNTANYA I RURALS DESPOBLADES: L'ARC LLATÍ

Proposta realitzada per la Diputació d'Osca -

Delegació ad-hoc de Polítiques de Muntanya (Febrer 2015)

La muntanya confereix als territoris de l'Europa mediterrània una especificitat afegida que fa oportú trobar un espai dins de la nostra Associació per tractar determinades qüestions que, si ben no afecten a la major part dels socis d'Arc Llatí, sí que condicionen la realitat territorial i socioeconòmica d'una part d'ells.

La muntanya euro-mediterrània té uns trets comuns que la defineixen: **som zones riques en recursos naturals, comptem amb un alt grau de biodiversitat, i som zones mediambientalment sensibles.**

El caràcter muntanyenc d'un territori és una qüestió transversal que incideix de forma determinant en les **polítiques públiques d'ordenació territorial, en la prestació de serveis a la ciutadania i en el desenvolupament econòmic.**

Les nostres formes de poblament són fonamentalment rurals i responen a un patró comú: **dispersió, baixa densitat i envelliment.** La muntanya euro-mediterrània necessita aprofundir l'impuls de les polítiques públiques i afavorir la iniciativa privada. Mantenir i adequar infraestructures i serveis públics a les necessitats de les poblacions locals i consolidar un model econòmic propi basat en la sostenibilitat i l'excel·lència, qüestions bàsiques per a l'estabilització i increment demogràfic.

Hem d'avançar cap a **nous models de gestió.** Cal treballar en polítiques concretes d'inclusió dels territoris de muntanya i zones rurals despoblades, definir els *hàndicaps lligats a l'orografia, estudiar la situació demogràfica, les dificultats en la provisió de serveis públics bàsics, el transport i l'accessibilitat.

Analitzar les nostres economies. Les febleses i forteses del sector primari, agricultura i ramaderia extensiva. L'aplicació de la PAC. La transformació agroalimentària. La necessitat de diversificar. De formar. El reconeixement de la multiactivitat econòmica com a solució laboral. La potenciació d'ocupació de qualitat, estable i especialitzat en matèries emergents. L'impuls de la recerca vinculada al territori, a la gestió i preservació del mitjà natural i els seus recursos, feta des del territori. La implementació de les Tecnologies de la Informació i Comunicació (Tics). La necessària acció pública i la generació d'escenaris favorables per al desenvolupament econòmic.

D'acord amb la **Carta Europea de les Regions de Muntanya**, cal treballar amb polítiques específiques de muntanya, afavoridores del desenvolupament diversificat d'activitats tradicionals i noves, que generin treball i beneficis i, al mateix temps, garanteixin la preservació de l'entorn i la defensa dels patrimonis públics.

Les muntanyes i els seus pobladors compartim **problemes socials, productius i econòmics comuns.** Per aquesta raó i,

davant la necessitat de coherència en la gestió territorial, social i ecològica, considerem molt important el **promoure la cooperació i la coordinació entre aquelles àrees de muntanya homogènies i unitàries** que, no obstant això, es troben dividides entre diferents països, creant línies o grups de treball destinats a optimitzar l'ordenació, la gestió i la recerca. Tot això, sense perjudici del reconeixement implícit de la vasta diversitat d'elements naturals, culturals i paisatgístics d'aquests territoris i sense contravenir la importància de la **descentralització** i la implementació respectuosa amb el **principi de subsidiarietat** de tots els plans i programes en àrees de muntanya.

Tots els membres de l'Arc Llatí que comptem amb territoris de muntanya, coneixem de primera mà la nostra realitat. Ara tenim l'oportunitat de posar-la en comú. De treballar per arribar a punts d'acord que ens permetin plantejar **propostes concretes, projectes comuns sota el paraigua de l'Arc Llatí que tinguin com a objectiu final la reivindicació d'una veritable política europea per a les zones de muntanya.**

En aquest sentit, els membres de l'Arc Llatí recolzem el següent llistat de prioritats com a punt de partida per treballar en futurs projectes en suport a la muntanya i a les zones rurals despoblades:

- **Identificar les necessitats, condicions i mitjans de vida sostenible per al manteniment de les poblacions de zones de muntanya i la gestió col·lectiva dels territoris, impulsant actuacions que permetin evitar la despoblació d'aquestes zones i impulsar el seu desenvolupament.**
- **Impulsar, identificar i valorar l'agricultura de muntanya com un element a potenciar, especialment des de la perspectiva de la qualitat, establint mesures per a la seva modernització així com per a la identificació dels seus productes i les ajudes per a un impuls de les indústries transformadores i artesanes.**
- **Establir mesures per evitar i pal·liar els problemes que generen desigualtat en l'accés als serveis públics com l'ensenyament, la sanitat i aquells que puguin considerar-se de caràcter essencial.**
- **Promoure des de les diferents Administracions, incloent les institucions europees, polítiques que afavoreixin la igualtat d'oportunitats a les zones de muntanya respecte al món urbà i l'impuls dels mitjans necessaris per superar la bretxa digital i el ple desenvolupament de la societat de la informació com a mitjà per fixar població.**
- **Crear un espai de debat i estudi per abordar la creació de mecanismes de coordinació en l'àmbit dels massissos muntanyencs de les polítiques de protecció ambiental així com de desenvolupament econòmic i social del conjunt territorial, incorporant a aquest debat a les institucions i representants locals.**
- **I en general totes aquelles mesures que ajudin de forma transversal a millorar la qualitat de vida dels habitants de les zones de muntanya i que preservin els seus valors naturals, patrimonials i culturals.**

ANNEX: MESURES PER MILLORAR LES CONDICIONS DE VIDA EN ZONES DE MUNTANYA I ZONES RURALS DESPOBLADES

- Promoció polítiques públiques per aconseguir la mateixa qualitat de vida i igualtat d'oportunitats en zones de muntanya, que en el mitjà urbà.
- Assegurar la cohesió territorial amb accions transversals com Plans de lluita contra la despoblació i per a la igualtat en zones de muntanya i zones rurals despoblades.
- Discriminació positiva: Adopció de mesures fiscals (desgravament IRPF i adquisició d'habitatges) tipus reduït IVA), socials (reducció de cotitzacions a la Seguretat Social) i financeres (incentius per assentar centres de treball en zones muntanyenques i suport a emprenedors amb crèdits especials) amb perfil específic per als nuclis rurals amb despoblació ("municipis amb especials dificultats") amb la finalitat de recolzar a les persones, emprenedors i empreses que es vulguin assentar de forma permanent en aquestes zones muntanyenques.
- Desenvolupament d'una normativa europea, nacional i regional que tingui en compte les especificitats i problemes concrets de les zones muntanyenques i despoblades.
- Valorar que el marc normatiu en l'aplicació de les diferents lleis puguin tenir excepcionalitats concretes i diferents en aquesta aplicació, bé sigui en l'àmbit general i/o urbà o bé sigui en zones de muntanya i/o petites poblacions d'àmbit rural.
- Foment de la creació i millora de les infraestructures que serveixin per a un suport més adequat en el transport i les comunicacions entre territoris.
- Desenvolupar els mecanismes necessaris per a la superació de la bretxa digital i el ple desenvolupament de la societat de la informació a les zones de muntanya, com a mitjà de "fixar" població, amb ple accés a Internet (banda ampla) i completa cobertura de la telefònica mòbil.
- Sosteniment dels serveis públics bàsics com a mitjà per "fixar" la població. Aquests serveis bàsics són, entre d'altres, centres sanitaris, col·legis, centres culturals i oci i esports.
- Suport al comerç local en la seva diversificació, especialització i qualitat així com la creació de multiserveis en petits nuclis de població, amb la finalitat de que permetin l'accés als productes de primera necessitat, de fàcil adquisició, sense necessitat de desplaçar-se a altres nuclis de major població.
- Suport per revitalitzar la vida cultural, tradicions i costums que conformen el patrimoni històric-cultural com a motor del turisme rural en els seus vessants etnològica, de rutes, paisatgística, monumental, idiomàtica i esportiva, amb la finalitat de promocionar i dinamitzar el sector de l'economia local a través d'actuacions públiques i privades que permetin la seva utilització compatible amb un desenvolupament sostenible.
- Impulsar iniciatives per incrementar el segon pilar de la PAC, fomentant que els programes de desenvolupament rural continguin mesures transversals que afavoreixin la millora de la competitivitat afavorint la participació, tant en el disseny com la implementació, dels municipis afectats.
- Potenciació de les indústries agroalimentàries i les activitats agropecuàries tradicionals com a mitjà per assentar població a les zones muntanyenques.
- Agilitació dels tràmits administratius i burocràtics en matèria de concessions, llicències i autoritzacions, amb la finalitat de remoure obstacles que dificultin l'inici i enlairament de l'activitat professional i empresarial a les zones de muntanya.
- Disseny d'un pla d'escoles infantils de primer cicle i d'educació infantil i foment i millora del transport escolar.
- Disseny d'un pla per crear una xarxa de serveis destinats a majors i persones discapacitades (centres de dia, residències, etc) amb la finalitat de potenciar l'assentament de població.